

Gemeenteraad van Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK

Uw brief van		Ons kenmerk	156037
Uw e-mailadres		Bijlage	2
Datum	9 juni 2020	Behandeld door	A.Thomassen
Onderwerp	Raadsinformatiebrief: evaluatie stelpost Participatiewet	Team	Adviseurs Zelfredzaamheid Arbeidsmarkt

Geachte heer, mevrouw,

Januari 2019 is bij raadsbesluit de strategische beleidsvisie op werk “Op weg naar een duurzaam perspectief” vastgesteld. U treft het betreffende raadsvoorstel en de beleidsvisie als bijlagen ter informatie. Een van de besluiten was het instellen van een stelpost Participatiewet (PW). Hierin de kosten en opbrengsten (via actieve uitstroom) te verrekenen (inverdienmodel). Via deze raadsinformatiebrief stellen wij u op de hoogte van onze bevindingen met het werken met deze stelpost in 2019 en de daarmee samenhangende effecten van het gevoerde beleid.

Waarom een stelpost Participatiewet (PW)?

Met de vaststelling van de strategische beleidsvisie op werk is 3,5 fte uitbreiding van team Werk opgenomen voor de periode 2019-2022. Formatie die nodig is om uitvoering te geven aan de vastgestelde visie. De eerste opgave is het maken van de omslag van het selectieve beleid naar een beleid waarbij alle inwoners met een bijstandsuitkering in beeld zijn en waarvoor een traject is bepaald. De aanname was dat de investeringen (op termijn) leiden tot reductie van de totaaluitgaven in het Sociaal Domein (kosten sociale zekerheid en zorgkosten). Een *deel* van de extra formatie voor de komende drie jaar verdient zich terug. Dit “inverdieneffect” komt ten gunste van het begrotingsresultaat. Wanneer nodig wordt de tijdelijke formatie gedekt uit de reserve van het sociaal domein (raadsbesluit). In de jaarrekening 2019 en Berap 2020 vindt u hierover meer informatie.

Kortom de bedoeling van de stelpost PW is te monitoren of we, met behulp van de investering, de juiste dingen doen wat betreft de uitvoering van de beleidsvisie. In 2019 is hiertoe breder gekeken dan alleen de bijstandsuitgaven. We onderscheiden namelijk drie componenten:

1. *een financieel technisch effect via de P&C-cyclus;*
2. *effecten m.b.t. de uitvoering van de strategische beleidsvisie op Werk;*
3. *maatschappelijke effecten sociaal domein breed.*

Hieronder wordt per component de situatie in 2019 geschetst, zoals dat op diverse indicatoren is waargenomen.

Een financieel-technisch aspect via de P&C-cyclus

De bijstandsuitgaven zijn in 2019 met € 235.000 verlaagd om de 3,5 tijdelijke formatie van team Werk te bekostigen. Om zo via de P&C-cyclus te bepalen of we effecten zien van de uitvoering van de beleidsvisie op werk. Om de bijstandsuitgaven te doen dalen is bovenop de instroom een verhoogde uitstroom uit de bijstand nodig. Dat is in 2019 beperkt gelukt. Er is een goede verklaring waarom dit in 2019 beperkt is gerealiseerd. De context rondom de uitvoering van de Participatiewet is hier debet aan.

Indicator	2018	2019	Bron
Lopende bijstandsuitkeringen	453	448	Q4 Raadsmonitor
Een bijstandsuitkering heeft gemiddeld een waarde van ca. € 15.000,- op jaarbasis. Een uitstroom boven op de instroom betekent een inverteerend effect.			

Context rondom de uitvoering van de Participatiewet (situatie 2019)

Sinds de komst van de Participatiewet (2015) is het bestand van inwoners zowel in omvang als in complexiteit toegenomen. De inwoners die nog een beroep doen op een bijstandsuitkering vormen een groep waar vaak meerdere issues spelen. Zij worden waar mogelijk stapsgewijs naar participatie en/of (on-) betaald werk begeleid. De “werk-fitte” inwoners zijn merendeel geplaatst. De economische situatie en werkgelegenheid in de arbeidsmark regio Amersfoort hebben daaraan bijgedragen als ook de actieve poortwachtersfunctie van de afgelopen jaren (voorkomen dat een inwoner instroomt). Ook bij een gunstige economie zijn bij de inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt intensieve trajecten gericht op lange termijn resultaten noodzakelijk om tot duurzame uitstroom te komen. De gemeente Nijkerk kent een lage bijstandsdichtheid. In vergelijking met andere gemeenten geeft ook dit aan dat binnen het bestand van Nijkerk merendeel van de werk-fitte inwoners uit de bijstand zijn gestroomd.

Actualiteit 2020: effecten van de maatregelen rondom corona.

De uitvoering van de Participatiewet hangt nauw samen met autonome ontwikkelingen. Dit kunnen economische en maatschappelijke ontwikkelingen zijn. Zij zijn van invloed op de arbeidsmarkt en de opbouw van het bijstandsbestand. Heel actueel is de vraag welke invloed de corona-crisis gaat hebben. Er wordt rekening gehouden met een behoorlijke instroom. Flexibele inzet van de uitvoerende teams en werkwijzen moeten hierop worden aangepast om deze merendeel werk-fitte inwoners zo snel mogelijk weer richting werk te begeleiden. Waarbij tegelijk de investering in de niet werk-fitte inwoners geborgd blijft en de ontwikkeling niet gedempt wordt. Daarbij zal ook de toestroom van voormalig Wajong-inwoners onverminderd door gaan. Kortom: een behoorlijke uitdaging voor de uitvoerende teams.

Effecten m.b.t. de uitvoering van de strategische beleidsvisie op Werk

De strategische beleidsvisie op werk “Op weg naar een duurzaam perspectief” is voor een aantal jaren vastgesteld (2019-2022). De integrale werkwijze op maat is daarbij het leidende principe. Voor iedereen met een bijstandsuitkering wordt een traject geformuleerd en is zodoende in beeld. Een traject geeft de mate van activiteiten aan en is maatwerk (variërend van sporadisch tot intensieve begeleiding). Om de ontwikkeling aan te tonen, is het van belang niet alleen de uitstroom te monitoren maar ook de weg daarnaartoe. Denk aan een stijging op de participatieladder: sociale activering, vrijwilligerswerk, proefplaatsingen, stages en het doen van gedeeltelijk betaald werk.

De volgende effecten hebben wij in 2019 waargenomen.

Inwoners met een indicatie Banenafpraak zijn opgenomen in het doelgroepregister. Deze inwoners kunnen een beroep doen op de gemeente voor ondersteuning: begeleiding, inzet loonkostensubsidie (LKS) en/of jobcoaching. Dit zijn mensen met en zonder een bijstandsuitkering. Vaak zijn het jongeren, bijvoorbeeld vanuit het praktijkonderwijs. Met de genoemde ondersteuning nemen deze inwoners deel aan het arbeidsproces (met mogelijke positieven voor welzijn, gezondheid en zelfredzaamheid).

Indicator	2018	2019	Bron
Inzet LKS en/of jobcoaching	39	53	Q4 Raadsmonitor
In 2019 is een toename van 14 inwoners aan de slag met ondersteuning van LKS en/of jobcoaching. Of er een inverdieneffect is, is afhankelijk van de mate waarin nog sprake is van een aanvullende bijstandsuitkering. Het inverdieneffect kan gemiddeld ca. € 2.500 per inwoner zijn. In 2019 heeft de inzet van LKS vooral geleid tot het voorkomen dat gebruik moet worden gemaakt van een bijstandsuitkering (poortwachtersfunctie). Het financiële effect hiervan laat zich niet vertalen in de P&C-cyclus.			

De begeleiding van statushouders. Hiertoe is een statushouder werkzaam die gespecialiseerd is in de begeleiding van statushouders en is extra inzet op accountmanagement gedaan.

Indicator	2018	2019	Bron
Bestand van statushouders	165	128	Caseload klantmanager
De caseload van statushouders is in 2019 gedaald met 37 inwoners. Uitstroom is een teamprestatie. Toch kan worden gesteld dat de extra formatie aan dit positieve effect heeft bijgedragen. Met andere woorden: was de investering niet gedaan dan had dit positieve effect niet in die mate opgetreden. Een verhoging van de bijstandsuitgaven was aan de orde geweest.			

Maatschappelijke effecten sociaal domein breed

Tenslotte het toekennen van waarde aan de maatschappelijke effecten. Dit is het meten van de reductie van de totaal uitgaven binnen het sociaal domein vanwege de maatschappelijke effecten op het gebied van welzijn en gezondheid. Het maximaal participeren in de samenleving en het doen van (on-)betaald werk kan een positief effect hebben op de gezondheid, welzijn en zelfredzaamheid van inwoners. Dit maatschappelijke effect is niet in harde euro's aan te tonen. Wel is er voldoende wetenschappelijk onderzoek wat aantoont dat dit effect optreedt.

Indicator	2018	2019	Bron
Percentage tredes 4 en 5 participatieladder (vrijwilligerswerk of betaald werken met ondersteuning)	22%	26%	Q4 Raadsmonitor
Aantal trajecten van bijstandsontvangers (incl. partner)	361	485	Q4 Raadsmonitor
Het percentage inwoners met een bijstandsuitkering dat vrijwilligerswerk doet of betaald werk met ondersteuning is gestegen. Voor het merendeel van de inwoners is een traject geformuleerd en zijn daarmee in beeld.			

Conclusie

De uitvoering van het beleid met behulp van de investering heeft in 2019 geleid tot positieve effecten. Er is een positieve bijdrage geleverd aan het stabiliseren van de omvang van het uitkeringsbestand en de doelstelling binnen het sociaal domein "iedereen telt en doet mee". In financiële zin is er ten opzichte van de Nijkerkse begroting een beperkt inverdieneffect waargenomen. Echter het sec kijken naar de bijstandsuitgaven geeft geen goede basis om te bepalen wat de stand van zaken is rondom de uitvoering van de Participatiewet en of we de juiste dingen doen. Om te bepalen of we wat betreft de uitvoering van de beleidsvisie op werk op koers liggen, moeten verschillende indicatoren in gezamenlijkheid worden beoordeeld. Omdat dan in de volle breedte zichtbaar wordt op welke wijze het verschil is gemaakt voor inwoners.

Meer informatie

Voor eventuele vragen over deze brief kunt u contact opnemen met mevrouw Anneke Thomassen van team Adviseurs Zelfredzaamheid Arbeidsmarkt, telefoon 14 033 of per mail gemeente@nijkerk.eu.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris,

Mevrouw drs. R.C.B. de Jong

de burgemeester,

de heer mr. drs. G.D. Renkema